

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 366/2016-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatra banka, a. s., Hodžovo námestie 3, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ECKER – KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9/C1, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Matej Kán, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob 23/2014 a jeho uznesením z 30. mája 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 52/2014 a jeho uznesením zo 16. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatra banka, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. mája 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatra banka, a. s., Hodžovo námestie 3, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cob 23/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“) a jeho uznesením z 30. mája 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obdo 52/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie najvyššieho súdu“) a jeho uznesením zo 16. decembra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), si žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) uplatnila voči sťažovateľovi nárok na zaplatenie sumy 1 706 170 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody. Konanie o žalobe je vedené okresným súdom pod sp. zn. 35 Cb 37/2009 (ďalej aj „konanie o náhradu škody“).

Okresný súd uznesením č. k. 35 Cb 37/2009-48 zo 7. februára 2012 uložil účastníkom konania, aby v lehote 30 dní od doručenia uznesenia zložili preddavok na trovy konania vo výške 85 308,50 € na účet okresného súdu. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 14. februára 2012 a vykonateľnosť 16. marca 2012. Sťažovateľ špecifikovanú sumu zložil na účet okresného súdu 7. marca 2012. V odôvodnení uznesenia zo 7. februára 2012 okresný súd uviedol, že dospel k záveru, že žalobca nesplnil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pričom vychádzal z toho, že žalobca zaplatil súdny poplatok za návrh vo výške 33 193,50 € a o oslobodenie od súdnych poplatkov nepožiadaval.

Na základe návrhu žalobcu rozhodol následne okresný súd uznesením č. k. 35 Cb 37/2009-103 z 26. marca 2012 tak, že mu priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu.

Uznesením č. k. 35 Cb 37/2009-189 zo 6. novembra 2013 okresný súd

1. zastavil konanie;
2. žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania;
3. rozhodol, že o zložení preddavku na trovy konania rozhodne do 15 dní od právoplatnosti uznesenia;
4. rozhodol o vrátení súdneho poplatku za návrh žalobcovi prostredníctvom daňového úradu po právoplatnosti uznesenia;
5. zamietol návrh sťažovateľa na odňatie priznaného oslobodenia od súdnych poplatkov žalobcovi.

Žalobca podal odvolanie proti prvému, druhému, tretiemu a štvrtému výroku a sťažovateľ proti druhému a piatemu výroku uznesenia okresného súdu zo 6. novembra 2013.

O odvolaniach účastníkov rozhodol krajský súd napadnutým uznesením č. k. 1 Cob 23/2014-244 z 30. mája 2014 tak, že uznesenie okresného súdu v prvom až štvrtom výroku zrušil a uznesenie okresného súdu v piatom výroku potvrdil.

Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie z dôvodu, že mu mala byť odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením zo 16. decembra 2014 tak, že ho odmietol.

Sťažovateľ namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je arbitrárne a zjavne neodôvodnené. Najvyšší súd porušil označené práva podľa ústavy a dohovoru predovšetkým tým, že v dovolacom konaní nenapravil pochybenie krajského súdu ako odvolacieho súdu.

Sťažovateľ v prvom rade poukazuje na to, že nadriadené súdy – krajský súd a ani najvyšší súd nerešpektovali právoplatné a vykonateľné uznesenie okresného súdu o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania, ktoré je predpokladom uznesenia o zastavení konania. Neobstojí podľa sťažovateľa právny záver krajského súdu, podľa ktorého okresný súd pri rozhodovaní o preddavku na trovy konania nedostatočne skúmal splnenie predpokladov na oslobodenie žalobcu od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP, predovšetkým z dôvodu, že *„odvolaciemu súdu neprislúcha oprávnenie preskúmať zákonnosť uznesenia o preddavku, ktoré chronologicky predchádzalo vydaniu uznesenia o zastavení konania“*. V rámci svojej argumentácie sťažovateľ poukazuje na právny názor JUDr. Milana Ľalíka (Ľalík, M. Preddavok na trovy konania, rozširovanie právomoci a zjednocovanie právnych názorov senátov Ústavného súdu Slovenskej republiky, *Justičná revue*, 65, 2013, č. 1, s. 90). Rovnako tak poukazuje na to, že okresný súd v uznesení o preddavku na trovy konania dospel k záveru, že žalobca nesplnil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov, pričom tiež pre rozhodnutie súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia (§ 154 ods. 1 OSP). Podľa sťažovateľa sa konajúce súdy s touto argumentáciou nevysporiadali.

Podľa sťažovateľa napadnuté uznesenie krajského súdu mu znemožnilo realizovať jeho procesné právo *„na ochranu jeho ekonomických záujmov, t. j. právo na krytie jeho trov právneho zastúpenia preddavkom zloženým žalobcom podľa ust. § 141a ods. 1 OSP pod sankciou zastavenia konania“*, čím mu mala byť aj odňatá možnosť konať pred súdom.

Následne sťažovateľ poukazuje na to, že okresný súd v uznesení o preddavku na trovy konania odôvodnil svoj právny záver, že žalobca nesplnil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov tým, že zaplatil súdny poplatok za návrh a nepožiadaval o oslobodenie od súdnych poplatkov. V tejto súvislosti uvádza, že právny záver založený na uvedených dvoch právnych skutočnostiach nachádza oporu aj v judikatúre ústavného súdu, a to v uznesení sp. zn. III. ÚS 575/2012 z 20. novembra 2012.

Sťažovateľ tiež uvádza, že krajský súd napadnutým uznesením na základe nezmeneného skutkového stavu zmenil *„hodnotenie identických pomerov, ktoré ostali nezmenené. Ak teda odvolací súd... dospel na rozdiel od prvostupňového súdu k odlišnému*

skutkovému záveru, t. j. že žalobca spĺňa predpoklady pre priznanie úplného oslobodenia od súdnych poplatkov podľa ust. § 138 OSP bez opory vo vlastnom dokazovaní, tento postup nie je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný...“.

Za arbitrárny považuje sťažovateľ aj právny názor konajúcich súdov, „*podľa ktorého uznesenie o preddavku nie je pre súd záväzné z dôvodu existencie spätnej účinnosti oslobodenia od súdnych poplatkov priznaného žalobcovi v celom rozsahu*“. Podľa sťažovateľa neskoršie oslobodenie žalobcu od súdnych poplatkov nemá vplyv na povinnosti žalobcu, ktoré mu vyplývajú z právoplatného a vykonateľného uznesenia o preddavku na trovy konania. Navyše ani oslobodenie od súdnych poplatkov neoslobodzuje od platenia preddavku na trovy konania, rovnako ako taký účastník má v prípade neúspechu povinnosť nahradiť trovy právneho zastúpenia úspešnému účastníkovi, pričom náhradu týchto trov zabezpečuje preddavok na trovy konania.

Sťažovateľ tiež uvádza:

„... je zrejmé, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím nielenže porušil ústavný princíp predvídateľnosti súdnych rozhodnutí a princíp právnej istoty, nakoľko sťažovateľ vo fáze po vydaní právoplatného a vykonateľného uznesenia o preddavku legitímne očakával zastavenie konania..., ale zároveň sa v napadnutom rozhodnutí 1 nijakým argumentačne relevantným a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal so zásadnými námietkami sťažovateľa podporenými poukazom na judikatúru ÚSSR, čím porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces...“

Dôsledkom napadnutých uznesení krajského súdu a najvyššieho súdu je skutočnosť, že nedošlo k zákonom predvídanému následku, t. j. k zastaveniu konania. Z toho dôvodu sťažovateľ je účastníkom konania o náhradu škody proti subjektu, „*ktorý sa prezentuje ako nemajetný s vedomím, že aj v prípade úspechu sa náhrady vlastných trov právneho zastúpenia nedomôže, nakoľko žalobca deklaruje, že je nemajetný a zároveň finančné prostriedky sťažovateľa predstavujúce zložený preddavok na trovy konania vo výške 85.308,50 EUR budú viazané na účte Štátnej pokladnice až do meritórneho skončenia konania.*“.

V tejto súvislosti poukazuje sťažovateľ aj na to, že ním zložený preddavok na trovy konania na účet okresného súdu je viazaný už tri roky a bude takto viazaný až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Za arbitrárny považuje právny záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení, podľa ktorého okresný súd je povinný vrátiť sťažovateľovi zaplatený preddavok na trovy konania, keďže o jeho vrátení môže podľa § 141a ods. 3 OSP rozhodnúť až v lehote 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej alebo rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Prípadné rozhodnutie okresného súdu o vrátení preddavku na trovy konania *„by bolo objektívne nevykonateľné, nakoľko ho nie je možné realizovať v súlade s príslušnou právnou normou, t. j. ust. § 141a ods. 3 OSP“*. Podľa sťažovateľa odvolací súd tiež zabezpečil žalobcovi ochranu pred zastavením konania, pričom sťažovateľovi zamedzil možnosť uspokojenia jeho nároku na náhradu trov z preddavku zloženého žalobcom. Návrh sťažovateľa na zloženie preddavku na trovy konania takto *„viedol k výraznému zhoršeniu jeho procesného postavenia zatiaľ čo žalobca získal v porovnaní so žalovaným značné procesné výhody, čím došlo k narušeniu rovného právneho postavenia účastníkov konania...“*.

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že žalobca požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o preddavku na trovy konania a okresný súd rozhodol o tomto návrhu po vykonateľnosti tohto uznesenia, keď sťažovateľ legitímne očakával zastavenie konania. Vzhľadom na to, že uznesenie o oslobodení žalobcu od súdnych poplatkov bolo spôsobilé zasiahnuť do procesných práv sťažovateľa, mal mu okresný súd umožniť vyjadriť sa k návrhu žalobcu a k dôkazom, ktorými preukazoval opodstatnenosť svojej žiadosti. Podľa sťažovateľa z týchto dôvodov je *„postup prvostupňového súdu potrebné považovať za porušenie princípu rovnosti zbraní ako aj základných definičných aspektov práva na spravodlivý súdny proces“*.

Podľa sťažovateľa konajúce súdy nesprávne interpretovali aj § 138 ods. 5 OSP v súvislosti s rozhodovaním o jeho návrhu na odňatie oslobodenia žalobcu od súdnych poplatkov. Sťažovateľ argumentuje tým, že je nesprávny záver konajúcich súdov, že žalobca je nemajetný a jeho majetkové pomery odôvodňovali oslobodenie od súdnych

poplatkov. Je nepochybné, že žalobca ako podnikateľský subjekt uplatňuje voči sťažovateľovi pohľadávku, ktorá vznikla pri výkone jeho podnikania. Túto pohľadávku alebo jej časť by mohol žalobca postúpiť alebo zabezpečiť a získať tak finančné prostriedky na zaplatenie preddavku na trovy konania, obdobne ako to mal urobiť pri zaplatení súdneho poplatku za návrh. Obdobné právne závery aplikujú všeobecné súdy pri rozhodovaní o návrhoch na oslobodenie od súdnych poplatkov účastníkov – podnikateľských subjektov (napr. uznesenie krajského súdu sp. zn. 5 Co 38/2012 z 31. augusta 2013).

Sťažovateľ ďalej argumentuje tým, že ak by aj bol žalobca nemajetným podnikateľským subjektom, táto skutočnosť podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu a ústavného súdu neodôvodňuje priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Konajúce súdy sa v napadnutých uzneseniach odchýlili od tejto ustálenej judikatúry, pričom tento odklon dostatočne neodôvodnili. Napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu sú takto nepreskúmateľné a porušujú princíp právnej istoty.

Podľa sťažovateľa výklad § 138 ods. 5 OSP uskutočneného konajúcimi súdmi je nesprávny, keďže podľa tohto výkladu by bolo *„možné odňať priznané oslobodenie od súdnych poplatkov výlučne v prípade zmeny pomerov na strane účastníka konania. Stotožnenie sa s uvedeným výkladom by znamenalo, že právne závery súdu vyvedené z hodnotenia pomerov účastníka sú nemenné a to aj napriek ich zjavnej nesprávnosti.“*

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu priznané čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivý proces priznané čl. 6 ods. 1... dohovoru... v konaní pred Krajským súdom v Bratislave č. k. 1 Cob/23/2014-244 zo dňa 30. 05. 2014 a v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo/52/2014 zo dňa 16. 12. 2014 porušené bolo.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo/52/2014 zo dňa 16. 12. 2014 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob/23/2014-244 zo dňa 30. 05. 2014 sa ruší a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,73 EUR, ktorú sú Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný spoločne

a nerozdielne vyplatiť... do dvoch mesiacov od vyhlásenia tohto nálezu... na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 27. októbra 2015 sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť. V tomto podaní uvádza, že ústavnému súdu podal aj sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 6787/2015, ktorá rieši skutkovo a právne identickú vec. Ústavný súd túto sťažnosť uznesením sp. zn. III. ÚS 448/2015 z 8. septembra 2015 prijal na ďalšie konanie. V oboch prípadoch rozhodovali tie isté sudy, ktoré svoje rozhodnutia odôvodnili zhodne. Na tomto základe sťažovateľ žiada, aby v záujme rovnakého posúdenia predmetných sťažností, ústavný súd nerozhodol, kým nerozhodne tretí senát ústavného súdu o prijatej sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením z 30. mája 2014

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná

a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd v prípade sťažovateľa vychádzal zo svojej judikatúry (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom dovolací súd rozhodol, že nie je prípustné. V súlade s už ustálenou judikatúrou ústavného súdu nemožno však sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením z 30. mája 2014 z hľadiska toho, či ich nemožno považovať za zjavne neopodstatnené. Ústavný súd zároveň vychádzal aj z tej skutočnosti, že najvyšší súd v napadnutom uznesení zo 16. decembra 2014 preskúmal právne závery krajského súdu z toho hľadiska, či nimi nebola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP, preto z týchto hľadísk ústavný súd právne závery krajského súdu nepodrobil ústavnému prieskumu.

Krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia z 30. mája 2014 uviedol:

„Krajský súd konštatuje, že zo súdneho spisu nevyplýva, že by súd prvého stupňa pri rozhodnutí o uložení povinnosti zložiť preddavok na trovy konania skúmal zákonnú

podmienku vydania rozhodnutia podľa ust. § 141a ods. 1 O. s. p., a to z hľadiska, či u navrhovateľa nie sú splnené predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov podľa ust. § 138 O. s. p. vzhľadom na jeho majetkové pomery, pričom však bez tohto zistenia a bez jednoznačného záveru súdu o splnení uvedenej podmienky na uloženie povinnosti podľa ust. § 141a ods. 1 O. s. p. nebolo možné povinnosť zložiť preddavok na trovy konania navrhovateľovi uložiť (uznesenie zo dňa 07. 02. 2012 č. k. 35 Cb/37/2009-48). Súd následne uznesením zo dňa 26. 03. 2012 priznal navrhovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov v plnom rozsahu, v dôsledku čoho nastala procesná situácia, keď účastníkom konania bola právoplatným uznesením zo dňa 07. 02. 2012 uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy konania, hoci z neskoršieho uznesenia súdu zo dňa 26. 03. 2012 o oslobodení navrhovateľa od súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p. v celom rozsahu, [ktoré sa vzťahuje na celé konanie a má i spätnú účinnosť (§ 138 ods. 1 veta druhá O. s. p.)], je zrejmé, že uvedená podmienka uloženia povinnosti podľa ust. § 141a ods. 1 O. s. p. nie je daná, keď táto spočíva práve v neexistencii podmienok na úplné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p. u navrhovateľa, ktorý však bol súdom v tomto konaní následne oslobodený spod poplatkovej povinnosti v celom rozsahu. Za daného stavu odvolací súd má za to, že nie je možné v danom prípade rozhodnúť podľa ust. § 141a ods. 1 veta štvrtá O. s. p. a konanie zastaviť, čo by inak bolo zákonným následkom splnenia v tomto ustanovení uvedených podmienok, a teda súd prvého stupňa nesprávne rozhodol, ak napriek uvedeným skutočnostiam konanie podľa uvedeného ustanovenia zastavil. V danom prípade je podstatná skutočnosť, že prvostupňový súd sa vôbec nezaoberal skúmaním základnej podmienky pre vydanie uznesenia podľa § 141a ods. 1 veta prvá O. s. p., a touto skutočnosťou sa začal zaoberať až na základe návrhu navrhovateľa na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 O. s. p. V čase vydania rozhodnutia o zastavení konania pre nezloženie preddavku na trovy konania podľa § 141a ods. 1 veta štvrtá O. s. p., nebola splnená procesná situácia pre zastavenie konania podľa uvedeného dôvodu, keďže uvedeným postupom by došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý súdny proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odvolací súd preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v prvom výroku o zastavení konania a v druhom výroku o náhrade trov konania, ktorý je od rozhodnutia o prvom výroku závislý, zrušil podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. bez vrátenia veci na

d'alsie konanie, kedže v danom prípade už nie je o čom rozhodovať, nakoľko neboli splnené podmienky na zastavenie súdneho konania v zmysle § 141a ods. 1 veta štvrtá O. s. p.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I. ÚS 112/2012 zo dňa 06. 06. 2012. Z citovaného rozhodnutia vyplýva, že výlučne formálno-právna aplikácia ustanovenia § 141a ods. 1 O. s. p. bez toho, aby súd preskúmal a následne odôvodnil naplnenie všetkých jeho atribútov, resp. predpokladov jeho uplatnenia, vedie k porušeniu práva účastníka na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR ako aj jeho právo na spravodlivý súdny proces. Zo štrukturálnej formulácie a obsahovej gradácie ustanovenia § 141a ods. 1 O. s. p. vyplýva podmienenosť jeho použitia iba v príčinnej súvislosti s preskúmaním dvoch základných predpokladov, ktoré musia byť kumulatívne naplnené, a to jednak preskúmaním predpokladu na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 O. s. p. a tiež preskúmaním výšky žalovaného nároku vzhľadom na sumu životného minima. Podľa ústavného súdu až faktickým (nie iba formálnym) preskúmaním uvedených predpokladov na strane dotknutého účastníka konania môže rezultovať záver o splnení predpokladov na uloženie povinnosti tomuto účastníkovi konania spočívajúcej v nutnosti zložiť preddavok na trovy konania, avšak pri rešpektovaní princípu proporcionality, ktorý vyžaduje, aby zásahy do majetkových práv účastníka konania boli minimalizované na najnižšiu možnú rozumnú mieru, ktorou by vždy mala byť odhadnutá výška budúceho priznaného nároku v rámci náhrady trov konania.

V súvislosti s existenciou právoplatného uznesenia zo dňa 07. 02. 2012, ktorým prvostupňový súd uložil navrhovateľovi povinnosť zložiť preddavok na trovy konania v súlade s § 141a ods. 1 O. s. p., odvolací súd poukazuje na názor Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. II. ÚS 132/2012, II. ÚS 133/2012), podľa ktorého uznesením prvostupňového súdu o zložení preddavku k zásahu do základného práva navrhovateľa na súdnu ochranu dôjsť nemohlo. Samotné vydanie takéhoto uznesenia, ale ani nadobudnutie právoplatnosti tohto uznesenia, totiž nemá bez ďalšieho za následok stratu prístupu k súdu. K takýmto dôsledkom dôjde až uznesením o zastavení konania, voči ktorému je prípustné, na rozdiel od uznesenia o povinnosti zložiť preddavok v zmysle § 141a ods. 1 poslednej vety O. s. p., prípustné odvolanie a prípadne aj mimoriadny opravný prostriedok. Preto až v konaní o odvolaní voči uzneseniu o zastavení konania, sa mohol odvolací súd vysporiadať a posudzovať námietku navrhovateľa týkajúcu sa porušenia jeho

práva na spravodlivý súdny proces. S touto námietkou sa odvolací súd vysporiadal v súlade s uvedeným právnym názorom ústavného súdu.

Odvolací súd ďalej napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. i) O. s. p. zrušil v jeho treťom výroku o tom, že o zloženom preddavku na trovy konania súd rozhodne v lehote 15 dní od právoplatnosti uznesenia, a to z dôvodu nadbytočného rozhodnutia o tejto povinnosti vyplývajúcej súdu priamo z ust. § 141a ods. 3 O. s. p., ako aj v štvrtom výroku o vrátení súdneho poplatku navrhovateľovi vo výške 32.861,50 Eur, ktoré rozhodnutie považoval odvolací súd vzhľadom na súvis medzi týmto výrokom rozhodnutia a zrušeným prvým výrokom napadnutého uznesenia o zastavení konania, za predčasný.

Čo sa týka piateho výroku napadnutého uznesenia súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu odporcu zo dňa 15. 10. 2013 na odňatie priznaného oslobodenia od súdnych poplatkov navrhovateľovi, odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi zamietnutia tohto návrhu odporcu súdom, keď neboli zistené žiadne skutočnosti, z ktorých by vyplýval záver v zmysle ust. § 138 ods. 5 O. s. p., t. j. že pomery účastníka oslobodenie neodôvodňujú alebo neodôvodňovali, pričom priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov nie je možné účastníkovi odňať len z dôvodu prípadného iného právneho posúdenia predpokladov pre oslobodenie od súdnych poplatkov, keď súd pomery účastníka predtým riadne zistil, a o ich zmene súd nemá vedomosť.“

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na to, že okresný súd neskúmal pri rozhodovaní o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania, či sú u žalobcu dané predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Následne na základe žiadosti žalobcu rozhodol tak, že ho oslobodil od súdnych poplatkov. Krajský súd uviedol, že v procesnej situácii, keď žalobcovi bola uložená povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania a následne bol oslobodený od súdnych poplatkov, nebolo možné rozhodnúť o zastavení konania. V súvislosti s návrhom sťažovateľa podľa § 138 ods. 5 OSP uviedol, že pomery žalobcu okresný súd preskúmal a oslobodil ho od súdnych poplatkov. Iný právny názor sťažovateľa na túto vec nie je relevantný. Tieto právne závery nemožno podľa ústavného súdu považovať za arbitrárne a zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

Ústavný súd v uvedených súvislostiach považoval za relevantné, že okresný súd pri rozhodovaní o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania nezisťoval osobitne, či u žalobcu boli predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Svoj záver o tom, že žalobca tieto predpoklady nespĺnil, odvodil len z toho, že žalobca zaplatil súdny poplatok za návrh a o oslobodenie od súdnych poplatkov nežiadal. Sám osebe tento záver nemožno považovať za arbitrárny, čo ústavný súd konštatoval aj v uznesení sp. zn. III. ÚS 575/2012 z 20. novembra 2012, na ktoré poukázal sťažovateľ v sťažnosti. Vo väzbe na tento právny záver ústavný súd vychádzal len zo skutočností, ktoré uviedol sťažovateľ v sťažnosti, pričom sťažovateľ neuviedol, či okresný súd pred rozhodnutím o jeho návrhu zložiť preddavok na trovy konania vyzval žalobcu na to, aby preukázal, či jeho pomery odôvodňujú oslobodenie od súdnych poplatkov. Vychádzajúc z takto ustáleného stavu, ústavný súd konštatuje, že takýto predbežný záver o nespĺnení podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov – odvodený len nepriamo zo správania žalobcu – neznamena, že žalobca nemohol podať žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, o ktorej bol okresný súd povinný rozhodnúť. Pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu vykonal okresný súd dokazovanie, pričom, vychádzajúc aj zo zistenia, že žalobca si finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku mal požičať, dospel k záveru, že žalobca splnil predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov. Týmto spôsobom nemožno hovoriť o revízii, prípadne nerešpektovaní skoršieho právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu o zložení preddavku na trovy konania. Ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľný aj ten právny názor krajského súdu, podľa ktorého okresný súd nemôže zastaviť konanie v procesnej situácii, keď sú formálne splnené podmienky na zastavenie konania podľa § 141a ods. 1 OSP, avšak účastník konania, ktorému bola uznesením uložená povinnosť zaplatiť preddavok na trovy konania, je následne právoplatne oslobodený od súdnych poplatkov.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Nad rámec veci ústavný súd poukazuje na to, že jeho právny záver korešponduje so závermi tretieho senátu ústavného súdu, ktorý o skôr podanej sťažnosti sťažovateľa založenej na rovnakej argumentácii rozhodol nálezom sp. zn. III. ÚS 448/2015 z 30. marca 2016 tak, že sťažnosti nevyhovelo.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením zo 16. decembra 2014

Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa. V odôvodnení svojho uznesenia v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 239 OSP, pričom uviedol, že dovolanie podľa tohto ustanovenia nie je prípustné. Následne najvyšší súd poukázal na dovolaciu argumentáciu sťažovateľa a uviedol:

„K vade konania podľa § 237 písm. f) O. s. p. ako opodstatneného dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p. dovolateľ uviedol, že odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom tým, že mu znemožnil realizovať jeho procesné práva vyplývajúce z ust. § 141a ods. 1 O. s. p. priznané právoplatným a vykonateľným uznesením o preddavku, ktorým sú v zmysle § 170 ods. 1 O. s. p. viazaní tak účastníci ako aj súd, keď napriek naplneniu zákonných predpokladov uvedených v ust. § 141a ods. 1 O. s. p. nedošlo k zákonom predvídanému zastaveniu konania o náhradu škody ako aj, že nebol oprávnený preskúmať zákonnosť časovo predchádzajúceho právoplatného a vykonateľného uznesenia o preddavku, že rozhodnutie odvolacieho súdu odporuje judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky a napokon, že súd nesprávne interpretoval § 138 ods. 5 O. s. p., pričom zabezpečil žalobcovi ochranu pred zastavením konania a istotu krytia jeho trov právneho zastúpenia prostredníctvom preddavku zloženého iba žalovaným, čím vytvoril medzi účastníkmi výraznú procesnú nerovnováhu.“

Najvyšší súd následne uviedol tieto svoje právne závery:

„Nepochopením významu vady konania podľa § 237 písm. f) O. s. p. a tým aj dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a) O. s. p. je dovolateľom spochybňovaný právny názor odvolacieho súdu k otázke splnenia/nesplnenia predpokladov pre zastavenie konania podľa § 141a ods. 1 O. s. p. ako aj pre odňatie priznaného oslobodenia od platenia súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 5 O. s. p., ktorým názorom mal byť žalovaný vylúčený z realizácie jeho procesných práv. Dovolací súd z obsahu celého spisu nezistil skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé na vyvodenie záveru o vylúčení žalovaného z realizácie jeho procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom. Žalovaný mohol podať a podal návrh na uloženie povinnosti zaplatiť preddavok na trovy konania, o tomto návrhu bolo súdmi rozhodnuté a odvolací súd v odvolacom konaní skúmal, či sú naplnené predpoklady pre zastavenie konania podľa § 141a ods. 1 O. s. p. ako aj pre odňatie priznaného oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 138 ods. 5 O. s. p. Súd neodníme účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. tým, že sa nestotožní s právnou argumentáciou niektorého z účastníkov konania (v danom prípade žalovaného) k posúdeniu rozhodujúcich skutočností. Napadnuté uznesenie odvolacieho súdu bolo riadne, vyčerpávajúce a zrozumiteľne odôvodnené. V predmetnej

veci nenastala situácia, že by bol žalovaný pre nesprávny právny názor odvolacieho súdu k rozhodujúcim skutočnostiam dôležitým pre posúdenie veci vylúčený z realizácie svojich procesných práv a preto možno konštatovať, že k odňatiu práva žalovaného konať pred súdom nedošlo.

Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, na ktorú správne poukázal aj odvolací súd v napadnutom uznesení k odňatiu možnosti konať pred súdom by naopak došlo za situácie keby bolo konanie podľa § 141a ods. 1 O. s. p. zastavené, hoci by neboli splnené predpoklady pre zastavenie konania, t. j. keby napr. neexistovala povinnosť na strane žalobcu platiť preddavok na trovy konania a aj napriek tomu by došlo k zastaveniu konania pre nezaplatenie tohto preddavku. Základným predpokladom pre uloženie povinnosti platiť preddavok na trovy konania je, že u povinného účastníka nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. V danom prípade však žalobca bol právoplatne oslobodený od platenia súdnych poplatkov, ktoré oslobodenie má aj spätnú účinnosť a preto od neho nie je možné vyžadovať splnenie povinnosti zaplatiť preddavok na trovy konania. Treba tu zdôrazniť aj skutočnosť, že súd prvého stupňa sa pri vydávaní rozhodnutia o uložení povinnosti platiť preddavok na trovy konania (č. l. 48) dôsledne nezaoberal otázkou, či u žalobcu nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Túto otázku súd prvého stupňa riešil až pri rozhodovaní o žiadosti žalobcu o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov v samostatnom uznesení (č. l. 103), ktoré bolo súdom vydané až po vydaní uznesenia o zaplatení preddavku na trovy konania, avšak v čase plynutia lehoty na zaplatenie preddavku na trovy konania. Aj keď účastník konania pred rozhodnutím súdu o uložení povinnosti platiť preddavok na trovy konania nepodal žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov nezabavuje to súd povinnosti skúmať pre účely rozhodnutia o návrhu na zloženie preddavku na trovy konania skúmať, či u žalobcu nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, pretože povinnosť zložiť preddavok na trovy nemožno uložiť účastníkovi, ktorý splňa predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. Keďže uznesenie o uložení povinnosti platiť preddavok na trovy konania nie je možné napadnúť odvolaním, môže sa súd otázkou dôvodnosti uloženia povinnosti platiť preddavok, resp. v dôsledku jej nesplnenia otázkou dôvodnosti zastavenia konania podľa § 141a ods. 1 O. s. p. zaoberať až pri posudzovaní dôvodnosti zastavenia konania (ktorá situácia nastala aj v tomto prípade).

V neposlednom rade je potrebné zdôrazniť, že účelom § 141a O. s. p., ktoré ustanovenie bolo do O. s. p. vložené s účinnosťou od 01. januára 2012 (zákon č. 388/2011 Z. z.) bolo zabrániť, eliminovať podávanie tzv. šikanózných žalôb. V predmetnej veci súd prvého stupňa uložil povinnosť platiť preddavok na trovy konania v čase, keď súdne konanie trvalo takmer 3 roky, pričom vo veci neprebehlo žiadne pojednávanie o veci samej.

Taktiež je treba poukázať na skutočnosť, že súd zastaví konanie podľa § 141a ods. 1 O. s. p. v lehote 15 dní odo dňa uplynutia lehoty na zloženie preddavku na trovy konania, avšak v danom prípade súd o zastavení konania rozhodol až po uplynutí 1,5 roka od uplynutia lehoty na splnenie povinnosti zaplatiť preddavok na trovy konania. ...

Záverom dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že uloženie povinnosti zložiť preddavok na trovy konania žalobcovi má povahu uznesenia, avšak na strane žalovaného má povahu súdnej výzvy (teda pri žalovanom sa nevyžaduje uložiť povinnosť platiť preddavok na trovy konania rozhodnutím). Z ust. § 141a O. s. p. vyplýva, že povinnosť platiť preddavok na trovy konania má žalovaný len v prípade, ak túto povinnosť má aj žalobca, pretože táto povinnosť musí byť ukladaná obom účastníkom (až na výnimku uvedenú v § 141a ods. 1 veta tretia O. s. p.). Zákon výslovne nerieši situáciu, keď bola síce povinnosť platiť preddavok na trovy konania uložená obom účastníkom konania, avšak pre uloženie tejto povinnosti neboli splnené predpoklady uvedené v § 141a ods. 1 O. s. p. Priečilo by sa zásadám spravodlivého súdneho procesu, ak by v prípade, že nie je možné zastaviť konanie pre nezaplatenie preddavku na trovy konania žalobcom, nakoľko nedošlo k naplneniu všetkých predpokladov § 141a ods. 1 O. s. p. pre vznik povinnosti platiť preddavok na trovy konania, nebol žalovanému vrátený ním uhradený preddavok na trovy konania. V takom prípade možno konštatovať, že výzva na zaplatenie preddavku na trovy konania adresovaná žalovanému je bezdôvodná (povinnosť platiť preddavok na trovy konania žalovanému uložená byť nemala, keďže ju v danom prípade nebolo možné uložiť ani žalobcovi a nešlo o prípad uvedený v § 141a ods. 1 veta tretia O. s. p.). Potom platí, že povinnosť zaplatiť preddavok žalovanému nevznikla, keďže nevznikla táto povinnosť ani na strane žalobcu, ktorý splňal predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Bezdôvodne uhradený preddavok na trovy konania je potrebné žalovanému vrátiť, pričom v danom prípade sa nepostupuje podľa § 141a ods. 3 O. s. p., nakoľko toto ustanovenie sa

aplikuje len na prípady, keď povinnosť platiť preddavok vznikla, teda, keď boli splnené podmienky pre uloženie tejto povinnosti súdom podľa § 141a ods. 1 O. s. p. (§ 141a ods. 1 O. s. p. upravuje základné predpoklady pre ďalší postup súdu vo veci preddavkov na trovy konania upravené v nasledujúcich odsekoch § 141a O. s. p.).“

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa nie je prípustné podľa § 239 OSP. Vzhľadom na obsah dovolania skúmal tiež to, či krajský súd neodňal sťažovateľovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP. Uviedol, že nezistil také skutočnosti, ktoré by umožňovali záver, že sťažovateľ bol vylúčený z realizácie nejakého procesného práva, preto nebol daný dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP. Poukázal na to, že zrušenie výroku o zastavení konania krajským súdom nie je spôsobilé odňať sťažovateľovi jeho procesné práva. Uviedol tiež, že okresný súd pri rozhodovaní o povinnosti zložiť preddavok na trovy konania neskúmal, či u žalobcu sú predpoklady na oslobodenie od súdnych poplatkov s tým, že podrobnejšie skúmanie tejto skutočnosti vykonal okresný súd až pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdnych poplatkov. Podľa najvyššieho súdu neboli dané podmienky na zastavenie konania aj z toho dôvodu, že o zastavení konania nerozhodol okresný súd v lehote podľa § 141a ods. 1 OSP. Uvedené právne závery nemožno podľa ústavného súdu považovať za arbitrárne a zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

Ústavný súd nepreskúmaval namietanú arbitrárnosť právneho záveru najvyššieho súdu o povinnosti okresného súdu vrátiť sťažovateľovi zložený preddavok na trovy konania a taktiež namietaný rozpor tohto právneho záveru s § 141a ods. 3 OSP.

V uvedených súvislostiach ústavný súd tiež konštatuje, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, preto môže do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi zasahovať len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a jeho postupu, ktorý predchádzal

vydaniu tohto uznesenia, prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto rozhodnutie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2016